

31.7.2024

לכבוד :

ועדת העבודה והרווחה

כנסת ישראל

באמצעות הדוא"ל

הנדון: תקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים) (תיקון מס' 4), התשפ"ד-2024

אנו, עמותת "קו לעובד", מתכבדים להגיש את הערותינו לתקנות שבנדון, לקראת הדיון הקבוע בהן בוועדה הנכבדה ליום 4.8.2024.

בעוד שהתקנות המוצעות מבקשות להחיל את חובת הפיקדון לעובדים זרים על שני ענפים חדשים לגמרי להגירת עבודה – ענף המסעדות וענף המסחר והשירותים – הן אינן מתייחסות לאחד הענפים הוותיקים ביותר, בעל המכסה הגבוהה ביותר כרגע להעסקת מהגרי עבודה לפי החלטות ועדת המנכ"לים לענייני עובדים זרים – ענף החקלאות.

אנו כמובן איננו מתנגדים להחלת חובת הפיקדון גם בענף המסעדות ובענף המסחר והשירותים, הגם שלעמדתנו הבאת מהגרי עבודה לענפים אלו עלולה להיות בכייה לדורות, הן עבורם והן עבור עמיתיהם הישראלים. עם זאת, היעדרו של ענף החקלאות מטיוטת התקנות זועק לשמיים. מדובר בענף שהמכסה להעסקת מהגרי עבודה בו עלתה לאחרונה ל-70 אלף עובדים, חלקם הגיעו תחת תשלומי דמי תיווך אסורים בשל החלטת הממשלה לאפשר "הבאה פרטית" בנובמבר 2023, חלקם נדרשים לעבוד באזורים בסיכון לירי רקטי, חלקם נותרים כעת ללא מעסיקים נוכח השמצות מכלילות מצד נציגי המעסיקים את העובדים מהודו ומסרי-לנקה. מדובר בענף גדול ורווי הפרות, אחת הבולטות והמוכרות בהן היא אי-תשלום פנסיה ופיצויים כדין עם סיום ההעסקה ובפרט כשהעובד אמור לעזוב את ישראל.

הממשלה עצמה קבעה כבר מספר פעמים כי יש להחיל את חובת הפיקדון גם בענף זה, וראו למשל החלטת ממשלה 213 משנת 2021 שהתייחסה לענף באופן ספציפי, ושוב בהחלטת ממשלה 1752 מיום 15.5.2024 שהתייחסה לכלל הענפים (רק מעסיקים פרטיים בענף הסייעוד הביתי ומעסיקי מומחים זרים הוחרגו מכך). הבחירה להחיל את חובת הפיקדון רק על שני ענפים קטנים וחדשים, כה חדשים עד שהם כרגע תיאורטיים בלבד והרגולציה הנדרשת לפתיחתם להגירת עבודה חלקית ביותר עד שעולה שאלה לגבי היתכנותם ושימותם (טרם נחתמו הסכמים בילטרליים לגיוס עובדים אליהם, טרם הוגדרו העבודות בענפים אלו, וטרם נקבעו נהלים המסדירים את מבנה ההעסקה בהם, חובות המעסיק ואפשרויות המוביליות), אך תוך התעלמות מענף החקלאות – אינה סבירה בעליל. תקנות שמטרתן קיום חוקי המגן ודיני העבודה בישראל, קידום זכויות עובדים ויחסים עם מדינות מוצאם או שוויון, בשונה מכניעה לטענות בלתי לגיטימיות בעליל של מגזר עסקי אחד ויחיד – מחייבת הכללת הענף.

אנו סבורים כי על הכנסת לפעול בהתאם להחלטות הממשלה ולהורות על הוספה לתקנות גם חובת הפקדה לפיקדון בענף החקלאות, ולמצער, לבקש תשובות ברורות מהממשלה אודות כוונתה לקדם חובה זו גם ביחס לענף החקלאות כעולה ממספר החלטות ממשלה. אי החלת חובת הפיקדון על ענף זה תוך קידום מהיר של האפשרות להביא כמה שיותר עובדים לכמה שיותר ענפים חדשים אינה סבירה בעליל ומשדרת מסר מבהיל אודות הצפוי לשוק העבודה בישראל ולמהגרי העבודה שיוזמנו אליו.

בכבוד רב,

אלעד כהנא, עו"ד